

Készült a Fogorvos Kollegiális Szakmai Vezetők és
a Semmelweis Egyetem Fogorvostudományi Kar
együttműködésében.

CARIES INTENZITÁS (CARIES PREVALENCIA) MÉRÉSE A LAKOSSÁG KÖRÉBEN

(Tájékoztató és kitöltési segédlet az alapellátásban dolgozó
fogorvosok számára)

EPIDEMIOLOGIA:

A fogszuvasodás, caries definíció szerint a fogak szájüreggel érintkező felszínén kezdődő és innen a mélybe hatoló, cariogen mikroorganizmusok jelenlétéhez kötött idült folyamat.

Napjainkban a foganyag-veszteséggel járó, szuvasodás eredetű kórképek prevalenciájának növekedését tapasztaljuk

Kialakulásában **elsődleges** (fogfelszín, bakteriális plakk és az idő) és **másodlagos befolyásoló tényezők** (szájflóra, szájhigiéncia, életkor, táplálkozás, fluoridbevitel) játszanak szerepet. Létrejöttében demineralizációs és enzimikus folyamatok szerepelnek.

Kezdetben reverzibilis, idővel irreverzibilis keményszöveti destrukció alakul ki.

Ezen kórképek a kezdeti esztétikai és funkcionális elváltozások mellett a későbbiekben a páciensnek jelentős részénél következményes egészségkárosodást és életminőség romlást okoznak.

A fogszuvasodás frekvenciája jellemzően 30 éves kor környékén tetőzik, és ez a fogeltávolítás fő indikációja 40 éves kor alatt (fogszuvasodás és következményei).

A DMF- SZÁM ÉS- INDEX:

A caries regisztrálására az úgynevezett DMF-szám használatos.

A DMF a szuvas (decayed), hiányzó (missing) és tömött (filled) kifejezések angol megfelelőjének kezdőbetűiből áll össze.

A **DMF-T szám** egy adott páciens szuvas, hiányzó és tömött fogainak összegét jelöli, ahol az egyénre jutó pontszámok 0 és 28 (vagy 32 között lehetnek, attól függően, hogy a harmadik őrlőfogak is szerepelnek-e a pontozásban).

A **DMF-T index** a megbetegedett fogak számának átlagát jelöli egy adott populációban.

Ha csak a fogfelületekre alkalmazzák (öt fogat hátsó foganként és négy elülső foganként), akkor ezt **DMF-S számnak** nevezik, és az egyénre eső pontszámok 0 és 128 (vagy 148 között lehetnek, attól függően, hogy a harmadik órlőfogak szerepelnek-e a pontozásban).

Kisbetűvel írva a dmf a tejfogazatra alkalmazott variáció.

A **dmf-t szám** az érintett fogak számát fejezi ki a tejfogazatban, a gyermekeknél a pontszám 0 és 20 között van.

A **dmf-s index** az érintett felületek számát fejezi ki a tejfogazatban (öt felszín hátsó és négy felszín elülső fogon), 0 és 88 felület közötti pontszám tartományban.

MÓDSZERTANI ELVEK:

Az számokat/indexeket mindig 28 maradó-, valamint 20 tejfogra számoljuk, nem vesszük figyelembe a bölcsességfogakat.

Az egyénre számolt értéket számnak, míg a csoportra számított értéket indexnek nevezzük.

A számok/index megmutatja:

- Hány fog/felszín szuvas (decayed – D, d)
- Hány fog/felszín hiányzik (missing – M, m)
- Hány fog/felszín tömött/restaurált (filled – F, f)

A fentiek összege adja a DMF-T (dmf-t) ill. DMF-S (dmf-s) számot.

A DMF-T KISZÁMÍTÁSA:

A DMF-T szám/index a cariesben megbetegedett /caries által érintett fogak számát méri.

A nem számított fogak a ki nem tört fogak, a veleszületetten hiányzó fogak vagy a számfeletti fogak, a fogszuvasodástól eltérő okok miatt eltávolított fogak és az állandó fogazatban megtartott elsődleges fogak. A harmadik órlőfogak megszámlálása nem kötelező.

Ha szuvas elváltozás/ok vagy mind szuvas elváltozás /ok, mind restauráció van jelen, a fogat D-ként kell rögzíteni.

Ha a fogszuvasodás miatt extrahálták a fogat, akkor M-ként kell rögzíteni.

Fogak más okból is hiányozhatnak (csírahiány, trauma, parodontális betegség, orthodontiai okok), ezekkel az index számítás során nem foglalkozunk.

Ha tömés van jelen, vagy ha a tömés hibás, de nem romlott, akkor ezt F-nek kell tekinteni.

A fogszuvasodástól eltérő okokból helyreállított fogak nem számítanak F-nek. A trauma következtében koronával helyreállított fogak elvileg nem tartoznak bele a felsorolásba. De ez nem biztos, hogy az anamnéziséből kideríthető.

A radixokat, illetve a koronázott fogakat 3-as értékkel szerepeltetjük.

Foghiány esetén a moláris, és premolaris fogaknál 5-ös értékkel, metsző-, és szemfogaknál 4-es értékkel számolunk.

A DMF-S KISZÁMÍTÁSA:

A DMF-S szám/index részletesebb, és a cariesben megbetegedett/caries által érintett fogfelszínek számát méri.

A hátsó fogakon öt felület található: labialis, lingualis, mesial, distalis és occlusalis. Az elülső fogakon négy felület található: labialis, lingualis, mesialis és distalis.

A nem számított fogak listája megegyezik a DMF-T számításokkal. A D, M és F felsorolás is hasonló módon történik

Ha szuvas elváltozás, vagy szuvas elváltozás és helyreállítás egyaránt jelen van, a felület a következőképpen jelenik meg: D.

Ha fogszuvasodás miatt extrahálták a fogat, akkor M-ként szerepel.

Ha állandó tömés van jelen, vagy ha a tömés hibás, de nem romlott, akkor ezt a felületet F-nek kell tekinteni, mint a fogszuvasodás nem számít F-nek.

A dmf-t és a dmf-s KISZÁMÍTÁSA:

A dmf-t esetében a nem számított fogak szaggatott és veleszületetten hiányzó fogak, valamint számfeletti fogak. A d, m és f rögzítésére vonatkozó szabályok megegyeznek a DMF-T-vel. A teljes szám 20 fog. A dmf-s-nél a nem számított fogak ugyanazok, mint a dmf-t -nél. A DMF-S-hez hasonlóan öt felület található a hátsó fogakon és négy felület az elülső fogakon.

Az egyes fogaknál rögzített értékeket összeadjuk.

